C/2026/3938

1.9.2026

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 10ης Ιουλίου 2026

σχετικά με την οικονομική, κοινωνική, διαρθρωτική και δημοσιονομική πολιτική και την πολιτική απασχόλησης της Σλοβακίας

(C/2026/3938)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου [1], και ιδίως το άρθρο 3 παράγραφος 3,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με την πρόληψη και τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών [2], και ιδίως το άρθρο 6 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2024/1263 ορίζει τους στόχους του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης που είναι η προώθηση υγιών και βιώσιμων δημόσιων οικονομικών, της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης και ανθεκτικότητας μέσω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, καθώς και η πρόληψη των υπερβολικών δημοσιονομικών ελλειμμάτων. Ο κανονισμός ορίζει ότι το Συμβούλιο και η Επιτροπή ασκούν πολυμερή εποπτεία στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου σύμφωνα με τους στόχους και τις απαιτήσεις που ορίζονται στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΣΛΕΕ). Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο περιλαμβάνει, συγκεκριμένα, τη διατύπωση και την εποπτεία της εφαρμογής των ειδικών ανά χώρα συστάσεων.

[1] Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου (ΕΕ L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

[2] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με την πρόληψη και τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών (ΕΕ L 306 της 23.11.2011, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj).

(2) Στις 25 Νοεμβρίου 2025 η Επιτροπή εξέδωσε γνώμη σχετικά με το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος 2026 της Σλοβακίας. Την ίδια ημερομηνία, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, η Επιτροπή ενέκρινε την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης 2026, στην οποία η Σλοβακία συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών για τα οποία απαιτείται εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Η Επιτροπή ενέκρινε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ, σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με το ανθρώπινο κεφάλαιο στην Ευρωπαϊκή Ένωση, και πρόταση σχετικά με την κοινή έκθεση για την απασχόληση 2026, όπου αναλύεται η εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση και των αρχών του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Το Συμβούλιο εξέδωσε τη σύσταση σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ ([3]) στις 21 Απριλίου 2026, και την κοινή έκθεση για την απασχόληση και τη σύσταση σχετικά με το ανθρώπινο κεφάλαιο στις 9 Μαρτίου 2026.

(3) Στις 29 Ιανουαρίου 2025 η Επιτροπή δημοσίευσε την Πυξίδα Ανταγωνιστικότητας, ένα στρατηγικό πλαίσιο που αποσκοπεί στην ενίσχυση της παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας της Ένωσης κατά την επόμενη πενταετία. Προσδιορίζει τις τρεις επιταγές μετασχηματισμού, την καινοτομία, την απανθρακοποίηση και την ανταγωνιστικότητα, καθώς και την ασφάλεια, ως κρίσιμους πυλώνες για τη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη. Από τη δημοσίευσή της, η Πυξίδα Ανταγωνιστικότητας τροφοδοτεί τις εργασίες του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, διασφαλίζοντας ότι οι οικονομικές πολιτικές των κρατών μελών συνάδουν με τους στρατηγικούς στόχους της ΕΕ, ώστε να διαμορφώνεται μια ενοποιημένη προσέγγιση όσον αφορά την οικονομική διακυβέρνηση που να προωθεί τη βιώσιμη ανάπτυξη, την καινοτομία και την ανθεκτικότητα σε ολόκληρη την Ένωση.

(4) Το 2026 το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών εξακολουθεί να εξελίσσεται παράλληλα με το τελικό στάδιο εφαρμογής του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΜΑΑ) ([4]). Τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (στο εξής: ΣΑΑ), σε συνδυασμό με τη χρηματοδότηση της πολιτικής συνοχής, συνέβαλαν καθοριστικά στην υλοποίηση των προτεραιοτήτων πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, δεδομένου ότι τα σχέδια αυτά όφειλαν να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά το σύνολο ή σημαντικό υποσύνολο των προκλήσεων που προσδιορίστηκαν στις σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις που εκδόθηκαν κατά τους τελευταίους κύκλους, ενώ και τα προγράμματα που χρηματοδοτούνται από την ευρωπαϊκή πολιτική συνοχής όφειλαν να λαμβάνουν υπόψη τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις. Καθώς ο ΜΑΑ πλησιάζει στο τέλος του κύκλου ζωής του, παραμένει σημαντικό να διατηρηθούν και να αξιοποιηθούν οι μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις που υποστηρίζονται και υλοποιούνται στο πλαίσιο του ΜΑΑ, ιδίως εκείνες που συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των προκλήσεων που προσδιορίζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις.

(5) Στις 3 Ιουνίου 2026 η Επιτροπή δημοσίευσε την έκθεση χώρας 2026 για τη Σλοβακία. Αξιολόγησε την πρόοδο της Σλοβακίας όσον αφορά την εφαρμογή των ειδικών ανά χώρα συστάσεων για το 2025 και προέβη σε απολογισμό της υλοποίησης του ΣΑΑ από τη Σλοβακία. Με βάση την ανάλυση αυτή, στην έκθεση χώρας προσδιορίζονται οι πλέον πιεστικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Σλοβακία. Αξιολόγησε επίσης την πρόοδο της Σλοβακίας όσον αφορά την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και την επίτευξη των πρωταρχικών στόχων της Ένωσης για την απασχόληση, τις δεξιότητες και τη μείωση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και την πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.

([3]) ΕΕ C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

([4]) Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

(6) Η Επιτροπή διενήργησε εμπεριστατωμένη επισκόπηση βάσει του άρθρου 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 για τη Σλοβακία. Τα κύρια πορίσματα της αξιολόγησης των μακροοικονομικών ευπαθειών της Σλοβακίας από τις υπηρεσίες της Επιτροπής για τους σκοπούς του εν λόγω κανονισμού δημοσιεύτηκαν στις 20 Μαΐου 2026 ([5]). Στις 3 Ιουνίου 2026 η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Σλοβακία αντιμετωπίζει μακροοικονομικές ανισορροπίες. Ειδικότερα, η Σλοβακία αντιμετωπίζει ευπάθειες που σχετίζονται με το εξωτερικό ισοζύγιο και το ισοζύγιο της κυβέρνησης, την ανταγωνιστικότητα, τη στεγαστική αγορά, το χρέος των νοικοκυριών, ενώ τα μέτρα πολιτικής παραμένουν περιορισμένα. Παρότι το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών μειώθηκε το 2025 χάρη στις χαμηλότερες τιμές της ενέργειας και τις ισχυρότερες εξαγωγές, αναμένεται να επιδεινωθεί το 2026, δεδομένου ότι επιδεινώνεται το εξωτερικό πλαίσιο. Το δημοσιονομικό έλλειμμα μειώθηκε το 2025, αλλά παραμένει μεγάλο και επηρεάζει αρνητικά τα εξωτερικά ισοζύγια· επιπλέον, προβλέπεται να παραμείνει σε μεγάλο βαθμό αμετάβλητο το 2026 και να αυξηθεί το 2027, με την παραδοχή ότι οι πολιτικές θα παραμείνουν αμετάβλητες, πράγμα που θα έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση του δημόσιου χρέους. Ο πληθωρισμός ήταν πολύ υψηλότερος από τη ζώνη του ευρώ το 2025, εν μέρει λόγω των αυξήσεων των συντελεστών ΦΠΑ, ενώ ο δομικός πληθωρισμός προβλέπεται να παραμείνει μεταξύ των υψηλότερων στη ζώνη του ευρώ το 2026. Το ταχέως αυξανόμενο κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος έχει αποδυναμώσει περαιτέρω την ανταγωνιστικότητα και αναμένεται να αυξηθεί σχετικά γρήγορα το 2026. Οι τιμές των κατοικιών αυξήθηκαν το 2025 εν μέσω χαμηλότερων επιτοκίων ενυπόθηκων δανείων και είναι πιθανό να συνεχίσουν να αυξάνονται έντονα λόγω της περιορισμένης προσφοράς. Ο δανεισμός των νοικοκυριών αυξήθηκε επίσης με χαμηλότερα επιτόκια και υψηλότερα εισοδήματα. Η πρόοδος σε επίπεδο πολιτικής ήταν περιορισμένη. Όσον αφορά το μέλλον, η αποτελεσματική αντιμετώπιση βασικών ζητημάτων στους τομείς της φορολογίας της εργασίας, της ανταγωνιστικότητας, της προσφοράς κατοικιών και της δημοσιονομικής πολιτικής θα μειώσει τις ευπάθειες.

(7) Στις 21 Ιανουαρίου 2025 το Συμβούλιο, βάσει αξιολόγησης και σύστασης της Επιτροπής, εξέδωσε σύσταση για την έγκριση του εθνικού μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου της Σλοβακίας ([6]). Το σχέδιο καλύπτει την περίοδο από το 2025 έως το 2028 και προβλέπει δημοσιονομική προσαρμογή σε χρονικό διάστημα τεσσάρων ετών. Το Συμβούλιο συνέστησε τους ακόλουθους μέγιστους ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών: 3,8 % το 2025, 0,9 % το 2026, 1,6 % το 2027 και 1,5 % το 2028, που αντιστοιχούν στους μέγιστους σωρευτικούς ρυθμούς ανάπτυξης που υπολογίστηκαν με βάση το 2023 ως έτος αναφοράς, ήτοι 10,3 % το 2025, 11,2 % το 2026, 13,0 % το 2027 και 14,8 % το 2028. Για τα έτη 2025-2028 αυτοί οι μέγιστοι ρυθμοί αύξησης των καθαρών δαπανών συμπίπτουν με τη διορθωτική πορεία, όπως συνέστησε το Συμβούλιο βάσει του άρθρου 126 παράγραφος 7 της ΣΛΕΕ στις 21 Ιανουαρίου 2025, προκειμένου να τερματιστεί η κατάσταση υπερβολικού ελλείμματος ([7]). Ως εκ τούτου, η διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος για τη Σλοβακία αναστέλλεται.

(8) Ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και οι επιπτώσεις του αποτελούν πρόκληση για την ίδια την ύπαρξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Επιτροπή κάλεσε τα κράτη μέλη να ζητήσουν την ενεργοποίηση της εθνικής ρήτρας διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης με συντονισμένο τρόπο για να στηρίξουν τις προσπάθειες της ΕΕ να επιτύχει ταχεία και σημαντική αύξηση των αμυντικών δαπανών ([8]), και η πρόταση αυτή έγινε δεκτή με ικανοποίηση από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 6ης Μαρτίου 2025. Κατόπιν αιτήματος της Σλοβακίας, στις 8 Ιουλίου 2025 το Συμβούλιο, κατόπιν σύστασης της Επιτροπής, εξέδωσε σύσταση με την οποία επιτρέπει στη Σλοβακία να αποκλίνει από τους συνιστώμενους μέγιστους ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών ([9]). Η περίοδος ενεργοποίησης της εθνικής ρήτρας διαφυγής (2025-2028) επιτρέπει στη Σλοβακία να ιεραρχήσει εκ νέου τις δημόσιες δαπάνες ή να αυξήσει τα δημόσια έσοδα, ώστε οι επί μακρόν υψηλότερες αμυντικές δαπάνες να μη θέσουν σε κίνδυνο τη δημοσιονομική βιωσιμότητα μεσοπρόθεσμα.

(9) Στις 30 Απριλίου 2026 η Σλοβακία υπέβαλε την οικεία ετήσια έκθεση προόδου 2026 ([10]) σχετικά με την τήρηση των συνιστώμενων μέγιστων ρυθμών αύξησης των καθαρών δαπανών και την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Η ετήσια έκθεση προόδου αντικατοπτρίζει επίσης την εξαμηνιαία έκθεση της Σλοβακίας σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση του οικείου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας σύμφωνα με το άρθρο 27 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

([5]) SWD(2026) 142 final.

([6]) Σύσταση του Συμβουλίου, της 21ης Ιανουαρίου 2025, για την έγκριση του εθνικού μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου της Σλοβακίας (ΕΕ C, C/2025/645, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/645/oj).

([7]) Σύσταση του Συμβουλίου προκειμένου να τερματιστεί η κατάσταση υπερβολικού ελλείμματος στη Σλοβακία, η οποία εκδόθηκε στις 21 Ιανουαρίου 2025. Όλα τα έγγραφα που αφορούν τη διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος της Σλοβακίας είναι διαθέσιμα στην ακόλουθη διεύθυνση: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-governance-framework/stability-and-growth-pact/corrective-arm-excessive-deficit-procedure/excessive-deficit-procedures-overview/slovakia_en.

([8]) Ανακοίνωση της Επιτροπής για την κάλυψη των αυξημένων αμυντικών δαπανών στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, Βρυξέλλες, 19.3.2025 [C(2025) 2000 final].

([9]) Σύσταση του Συμβουλίου, της 8ης Ιουλίου 2025, που επιτρέπει στη Σλοβακία να αποκλίνει από τους μέγιστους ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών οι οποίοι καθορίζονται από το Συμβούλιο δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263 (Ενεργοποίηση της εθνικής ρήτρας διαφυγής), ΕΕ C, C/2025/3974, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3974/oj).

([10]) Οι ετήσιες εκθέσεις προόδου για το 2026 είναι διαθέσιμες στη διεύθυνση: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-governance-framework/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_el.

(10) Ο ρυθμός αύξησης του πραγματικού ΑΕΠ το 2025 ήταν 0,8 % και ο πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ διαμορφώθηκε στο 4,2 %. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2026 της Επιτροπής, το πραγματικό ΑΕΠ θα αυξηθεί κατά 0,8 % το 2026 και κατά 1,5 % το 2027, και ο πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ θα διαμορφωθεί σε 4,3 % το 2026 και σε 3,2 % το 2027.

(11) Με βάση τα στοιχεία που παρείχε η Eurostat ([11]), το έλλειμμα γενικής κυβέρνησης της Σλοβακίας μειώθηκε από 5,3 % του ΑΕΠ το 2024 σε 4,5 % του ΑΕΠ το 2025. Η μείωση του ελλείμματος το 2025 αντικατοπτρίζει κυρίως τα μέτρα εξυγίανσης και τις χαμηλότερες από τις αναμενόμενες αμυντικές επενδύσεις, λόγω καθυστερήσεων στην παράδοση συγκεκριμένου στρατιωτικού εξοπλισμού. Με βάση τα μέτρα πολιτικής που ήταν γνωστά μέχρι την καταληκτική ημερομηνία των προβλέψεων, οι εαρινές προβλέψεις 2026 της Επιτροπής προβλέπουν έλλειμμα ύψους 4,6 % του ΑΕΠ το 2026 και 5,4 % του ΑΕΠ το 2027. Η οριακή αύξηση το 2026 οφείλεται κυρίως στην αύξηση των επενδύσεων λόγω της αναβληθείσας παράδοσης στρατιωτικού εξοπλισμού από το προηγούμενο έτος. Η προβλεπόμενη αύξηση του ελλείμματος το 2027 οφείλεται κυρίως στις αναμενόμενες παραδόσεις στρατιωτικού εξοπλισμού.

(12) Με βάση τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός ([12]), ο οποίος περιλαμβάνει τις δαπάνες που χρηματοδοτούνται τόσο από εθνικά όσο και από ενωσιακά κονδύλια, ήταν συσταλτικός κατά 1,1 % του ΑΕΠ το 2025. Προβλέπεται να είναι συσταλτικός τόσο το 2026 όσο και το 2027 κατά 0,5 % και κατά 1,1 % του ΑΕΠ αντίστοιχα.

(13) Με βάση τα στοιχεία που παρείχε η Eurostat ([13]), το δημόσιο χρέος της Σλοβακίας αυξήθηκε από 59,7 % του ΑΕΠ στα τέλη του 2024 σε 61,4 % του ΑΕΠ στα τέλη του 2025.Η αύξηση στον δείκτη χρέους το 2025 αντικατοπτρίζει κυρίως το υψηλό πρωτογενές δημοσιονομικό έλλειμμα. Επιπλέον, το γεγονός ότι οι δαπάνες για τόκους αυξάνονται ταχύτερα από την οικονομία συμβάλλει στην αυξητική τάση της δυναμικής του χρέους. Με βάση τα μέτρα πολιτικής που ήταν γνωστά κατά την καταληκτική ημερομηνία των προβλέψεων, οι εαρινές προβλέψεις 2026 της Επιτροπής προβλέπουν αύξηση του δείκτη χρέους ως προς το ΑΕΠ σε 63,7 % έως τα τέλη του 2026 και περαιτέρω αύξησή του σε 66,9 % έως τα τέλη του 2027. Η αύξηση το 2026 και το 2027 αντικατοπτρίζει κυρίως τα υψηλά επίμονα δημοσιονομικά ελλείμματα.

(14) Με βάση στοιχεία της Eurostat ([14]), οι συνολικές αμυντικές δαπάνες της γενικής κυβέρνησης στη Σλοβακία ανήλθαν στο 2,0 % του ΑΕΠ το 2025, ποσοστό που αντιστοιχεί σε αύξηση κατά 0,6 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ σε σύγκριση με το έτος αναφοράς 2021. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2026 της Επιτροπής, προβλέπεται να είναι στο ίδιο επίπεδο το 2026. Αυτό το ποσοστό αντιστοιχεί σε αύξηση κατά 0,6 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ σε σύγκριση με το έτος αναφοράς 2021 ([15]).

(15) Η Ένωση εξακολουθεί να αντιμετωπίζει κινδύνους διαταραχών του ενεργειακού εφοδιασμού και αυξημένης αστάθειας των τιμών, οι οποίοι επιδεινώνονται από γεωπολιτικές εντάσεις που επηρεάζουν τις παγκόσμιες αγορές πετρελαίου και φυσικού αερίου. Η εμπειρία από την ενεργειακή κρίση της περιόδου 2022-2023 έχει δείξει ότι τα γενικά και μη στοχευμένα μέτρα συνεπάγονται μεγάλο δημοσιονομικό κόστος και είναι κοινωνικά και οικονομικά μη αποδοτικά. Μετά την έναρξη του πολέμου στη Μέση Ανατολή τον Φεβρουάριο του 2026, η Σλοβακία δεν θέσπισε νέα μέτρα δημοσιονομικής πολιτικής για τον μετριασμό των επιπτώσεων των υψηλών τιμών της ενέργειας στα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις ([16]).

([11]) Eurostat – Δείκτες ευρώ, 22.4.2026.

([12]) Ο δημοσιονομικός προσανατολισμός ορίζεται ως μέτρο της ετήσιας μεταβολής της υποκείμενης δημοσιονομικής θέσης της γενικής κυβέρνησης. Αποσκοπεί στην αξιολόγηση της οικονομικής ώθησης που απορρέει από τις δημοσιονομικές πολιτικές, τόσο αυτές που χρηματοδοτούνται σε εθνικό επίπεδο όσο και αυτές που χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Ο δημοσιονομικός προσανατολισμός μετράται ως η διαφορά μεταξύ i) της μεσοπρόθεσμης δυνητικής ανάπτυξης και ii) της μεταβολής των πρωτογενών δαπανών, εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων και συμπεριλαμβανομένων των δαπανών που χρηματοδοτούνται με μη επιστρεπτέα στήριξη (επιχορηγήσεις) από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της Ένωσης.

([13]) Eurostat – Δείκτες ευρώ, 22.4.2026.

([14]) Eurostat, δημόσιες δαπάνες βάσει της ταξινόμησης των κρατικών λειτουργιών (COFOG).

([15]) Ο ορισμός του ΝΑΤΟ για τις αμυντικές δαπάνες διαφέρει από τον ορισμό της COFOG για τις αμυντικές δαπάνες. Επιπλέον, ενδέχεται να υπάρχουν διαφορές λόγω της χρονικής στιγμής καταγραφής των δαπανών, ιδίως για στρατιωτικό εξοπλισμό, διότι η υποβολή στοιχείων από το ΝΑΤΟ δεν ακολουθεί τους κανόνες των εθνικών λογαριασμών όσον αφορά τον χρόνο καταγραφής.

([16]) Τα στοιχεία αυτά αντικατοπτρίζουν την κατάσταση όπως είχε κατά την καταληκτική ημερομηνία των εαρινών προβλέψεων 2026 της Επιτροπής (4 Μαΐου 2026).

(16) Με βάση τους υπολογισμούς της Επιτροπής, οι καθαρές δαπάνες της Σλοβακίας αυξήθηκαν κατά 1,7 % το 2025 και κατά 5,4 % σωρευτικά το 2024 και το 2025. Η αύξηση των καθαρών δαπανών το 2025 είναι χαμηλότερη από τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης. Αν τα έτη 2024 και 2025 εξεταστούν μαζί, ο σωρευτικός ρυθμός αύξησης των καθαρών δαπανών είναι επίσης χαμηλότερος από τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης.

(17) Με βάση τους υπολογισμούς της Επιτροπής, οι καθαρές δαπάνες της Σλοβακίας προβλέπεται να αυξηθούν κατά 2,9 % το 2026 και κατά 8,4 % σωρευτικά το 2024, το 2025 και το 2026. Η προβλεπόμενη αύξηση των καθαρών δαπανών το 2026 υπερβαίνει τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης και αντιστοιχεί σε απόκλιση ύψους 0,8 % του ΑΕΠ σε ετήσιους όρους. Αν τα έτη 2024, 2025 και 2026 εξεταστούν μαζί, ο προβλεπόμενος σωρευτικός ρυθμός αύξησης των καθαρών δαπανών είναι χαμηλότερος από τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης ([17]).

(18) Επιπλέον, η ανεπαρκής εφαρμογή των υφιστάμενων επανεξετάσεων των δαπανών στο πλαίσιο της διαδικασίας του προϋπολογισμού περιορίζει τις δυνατότητες εξοικονόμησης που προσφέρουν, οι οποίες θα μπορούσαν να ωφελήσουν υπό άλλες συνθήκες τα δημόσια οικονομικά.

(19) Το 2025 η φορολογική σφήνα (η φορολόγηση των αποδοχών από την εργασία) στη Σλοβακία παρέμεινε πάνω από τον μέσο όρο της ΕΕ για όλα τα επίπεδα αποδοχών, ιδίως για τα άτομα με χαμηλά εισοδήματα. Οι πρόσφατες αυξήσεις των υποχρεωτικών εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και των εισφορών υγείας αύξησαν περαιτέρω τη φορολογική σφήνα για την εν λόγω ομάδα. Τα έσοδα από περιοδικούς φόρους ακίνητης περιουσίας στη Σλοβακία παρέμειναν χαμηλά και κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ, σε μεγάλο βαθμό λόγω του συστήματος φορολογίας ακίνητης περιουσίας βάσει εμβαδού, όπου η ακίνητη περιουσία φορολογείται με βάση το εμβαδόν και όχι την αγοραία αξία, γεγονός που περιορίζει την παραγωγή εσόδων, μειώνει τη φορολογική δικαιοσύνη και συμβάλλει στην ανοδική πίεση στις τιμές των κατοικιών. Τα έσοδα από την περιβαλλοντική φορολογία, συμπεριλαμβανομένων των φόρων επί των μεταφορών, της ρύπανσης και της χρήσης φυσικών πόρων, παραμένουν σταθερά κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ, γεγονός που υποδηλώνει ότι δεν αξιοποιούνται οι δυνατότητες ενίσχυσης της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει».

(20) Κατά την τελευταία διετία, οι φόροι εισοδήματος εταιρειών (στο εξής: ΦΕΕ) αυξήθηκαν σημαντικά, ενώ η εισαγωγή τριών κλιμακίων ΦΕΕ τον Ιανουάριο του 2025 αύξησε περαιτέρω την πολυπλοκότητα. Τόσο ο πραγματικός φορολογικός συντελεστής όσο και ο νόμιμος συντελεστής ΦΕΕ για τις μεγάλες εταιρείες υπερβαίνουν τον μέσο όρο της ΕΕ. Το επιχειρηματικό περιβάλλον παρεμποδίζεται περαιτέρω από έναν πρόσφατο φόρο επί των υπηρεσιών πληρωμών. Εν τω μεταξύ, η αύξηση του κανονικού συντελεστή ΦΠΑ από 20 % σε 23 % έχει επιφέρει πρόσθετη φορολογική επιβάρυνση στα νοικοκυριά, ενώ δύο μειωμένοι συντελεστές ΦΠΑ, οι οποίοι καλύπτουν πολλά αγαθά και υπηρεσίες, περιπλέκουν το σύστημα και αυξάνουν τις φορολογικές δαπάνες. Επιπλέον, τα κεφαλαιακά κέρδη από πωλήσεις ακινήτων απαλλάσσονται από τον φόρο μετά από πέντε έτη, γεγονός που περιορίζει τη φορολογική βάση και ενθαρρύνει τις μακροπρόθεσμες επενδύσεις σε κατοικίες. Παρότι το έλλειμμα συμμόρφωσης της Σλοβακίας όσον αφορά τον ΦΠΑ έχει βελτιωθεί, παραμένει πάνω από τον μέσο όρο της ΕΕ που είναι 8,2 %. Μολονότι η Σλοβακία έχει σημειώσει πρόοδο στην ψηφιοποίηση της φορολογικής της διοίκησης, περαιτέρω πρόοδος, ιδίως όσον αφορά την ηλεκτρονική τιμολόγηση, η οποία τίθεται ήδη σε εφαρμογή, και τις προσυμπληρωμένες φορολογικές δηλώσεις, θα μπορούσε να συμβάλει στη μείωση των φορολογικών διαρροών, στην απλούστευση της συμμόρφωσης και στη μείωση του κόστους. Ταυτόχρονα, η ηλεκτρονική υποβολή δήλωσης για τον φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων (ΦΕΦΠ) παραμένει σε χαμηλά επίπεδα, πολύ κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ.

(21) Το σύστημα κοινωνικής πρόνοιας έχει επεκταθεί σταδιακά τα τελευταία χρόνια, γεγονός που το έχει καταστήσει ολοένα και πιο δαπανηρό. Οι εκτεταμένες κοινωνικές παροχές, όπως η μόνιμη καταβολή 13ης σύνταξης, η καταβολή μέρους του φόρου εισοδήματος ως επίδομα σε γονείς και οι επιδοτήσεις ενέργειας, δεν εστιάζουν αποτελεσματικά στις ευπαθείς ομάδες, ενώ τα ενεργειακά μέτρα, τα οποία καλύπτουν πλέον το 90 % των νοικοκυριών, εξακολουθούν να στρεβλώνουν τα μηνύματα των τιμών της αγοράς.

([17]) Δεδομένου ότι η Σλοβακία επωφελείται από ευελιξία στο πλαίσιο της εθνικής ρήτρας διαφυγής, η αξιολόγηση της συμμόρφωσης επικεντρώνεται στην τελευταία αυτή σύγκριση.

(22) Η Σλοβακία εξακολουθεί να αντιμετωπίζει σοβαρή έλλειψη κατοικιών, καθώς εξακολουθεί να διαθέτει το χαμηλότερο κατά κεφαλήν απόθεμα κατοικιών στην ΕΕ. Η κατασκευαστική δραστηριότητα φθίνει περαιτέρω, καθώς μόνο 7 241 νέες κατοικίες άρχισαν να κατασκευάζονται το πρώτο εξάμηνο του 2025. Η επιβράδυνση αυτή ευθυγραμμίζεται με την ευρύτερη συρρίκνωση της οικιστικής ανάπτυξης, δεδομένου ότι οι οικοδομικές άδειες, οι οποίες κορυφώθηκαν το 2021, μειώθηκαν έκτοτε σταθερά έως το 2024, αφήνοντας το συνολικό απόθεμα κατοικιών της Σλοβακίας πολύ κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ. Παρότι έχει εγκριθεί νέος οικοδομικός νόμος με στόχο τον εξορθολογισμό των διαδικασιών αδειοδότησης, η εφαρμογή του βρίσκεται σε πρώιμο στάδιο και δεν έχει ακόμη αποφέρει απτά αποτελέσματα. Ο τομέας ενοικίασης ακινήτων είναι επίσης ανεπαρκώς ανεπτυγμένος, καθώς το ποσοστό των ενοικιαζόμενων κατοικιών είναι πολύ χαμηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ και δεν παρουσιάζει καμία αύξηση με την πάροδο του χρόνου. Τα στοιχεία της απογραφής καταδεικνύουν έντονη μείωση των ιδιωτικών μισθώσεων κατοικιών, οι οποίες μειώθηκαν σε μόλις 0,86 % το 2021. Η κοινωνική στέγαση είναι επίσης εξαιρετικά ανεπαρκής, καθώς αντιπροσωπεύει μόλις το 2,5 % του συνολικού αποθέματος, ποσοστό που συνιστά ένα από τα χαμηλότερα στην ΕΕ. Αυτές οι συστημικές ελλείψεις επηρεάζουν δυσανάλογα τις περιθωριοποιημένες κοινότητες, ιδίως τις οικογένειες Ρομά, το 86 % των οποίων ζουν σε συνθήκες συνωστισμού, συχνά σε διαχωρισμένους οικισμούς που δεν διαθέτουν βασικές υποδομές, όπως αξιόπιστη πρόσβαση σε νερό. Οι επισφαλείς συνθήκες στέγασης υπονομεύουν την ένταξή τους στην εκπαίδευση και την απασχόληση. Επιπλέον, η αστεγία στη Σλοβακία έχει αυξηθεί σημαντικά την τελευταία δεκαετία. Σε συνδυασμό με αυτές τις προκλήσεις, τα επιδόματα στέγασης καλύπτουν μόνο ελάχιστο μέρος του κόστους ενοικίασης, χωρίς να παρέχουν ουσιαστική στήριξη για την οικονομική προσιτότητα της ενοικίασης.

(23) Η συστηματική, ουσιαστική και έγκαιρη συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών, των κοινωνικών εταίρων, της κοινωνίας των πολιτών και άλλων σχετικών συμφεροντούχων παραμένει αναγκαία προκειμένου να διασφαλιστεί η ευρεία οικειοποίηση της επιτυχούς υλοποίησης των χρηματοδοτικών μέσων της Ένωσης, μεταξύ άλλων και στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

(24) Ο ρυθμός εφαρμογής των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής στη Σλοβακία, τα οποία περιλαμβάνουν στήριξη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+) και το Ταμείο Συνοχής (ΤΣ), εξακολουθεί να είναι κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ, τόσο σε επίπεδο επιλογής έργων όσο και σε επίπεδο πληρωμών. Είναι σημαντικό να κλιμακωθούν και να επιταχυνθούν οι προσπάθειες, προκειμένου να διασφαλιστεί η ταχεία υλοποίηση των επενδύσεων και παράλληλα να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπός τους επιτόπου. Η Σλοβακία λαμβάνει ήδη μέτρα στο πλαίσιο των οικείων προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής για την τόνωση της ανταγωνιστικότητας και της ανάπτυξης. Ωστόσο, η Σλοβακία εξακολουθεί να αντιμετωπίζει προκλήσεις όσον αφορά την υλοποίηση, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που σχετίζονται με τις επενδύσεις στην έρευνα και ανάπτυξη (στο εξής: Ε&Α) και την καινοτομία, την ψηφιοποίηση, την προστασία της φύσης και της βιοποικιλότητας και την ένταξη των Ρομά. Ταυτόχρονα, η Σλοβακία πρέπει να επιταχύνει την υλοποίηση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης, δεδομένου ότι οι πόροι πρέπει να εκταμιευθούν μέχρι τα τέλη του 2026. Είναι σημαντικό να εξασφαλιστεί η ταχεία και αποτελεσματική υλοποίηση των νέων επενδύσεων που προσδιορίστηκαν από τη Σλοβακία στην ενδιάμεση επανεξέταση των ταμείων της πολιτικής συνοχής, ιδίως εκείνες που συνδέονται με τις πέντε προτεραιότητες που προσδιορίζονται στον κανονισμό για την ενδιάμεση επανεξέταση ([18]).

(25) Οι περιοχές στα ανατολικά σύνορα της Σλοβακίας βρίσκονται αντιμέτωπες με πρόσθετες προκλήσεις που εμποδίζουν τις προοπτικές τους για οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, καθώς οι υφιστάμενες διαρθρωτικές προκλήσεις επιδεινώνονται. Οι επιπτώσεις του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας αυξάνουν τις πιέσεις στον τομέα της ασφάλειας, διαταράσσουν τις διασυνοριακές οικονομικές δραστηριότητες και κάνουν τις επενδύσεις λιγότερο ελκυστικές.

(26) Η Σλοβακία αντιμετωπίζει διάφορες προκλήσεις που σχετίζονται με το επιχειρηματικό περιβάλλον και τη δημόσια διοίκηση, την ψηφιοποίηση, την έρευνα και την καινοτομία, το δικαστικό σύστημα και το σύστημα καταπολέμησης της διαφθοράς, την απανθρακοποίηση και τον μετασχηματισμό της βιομηχανίας, την ανάπτυξη της κινητικότητας μηδενικών εκπομπών, την αγορά εργασίας, την εκπαίδευση και την υγειονομική περίθαλψη.

(27) Το επιχειρηματικό περιβάλλον της Σλοβακίας εξακολουθεί να παρεμποδίζεται από ένα απρόβλεπτο κανονιστικό πλαίσιο. Η συχνή χρήση ταχειών νομοθετικών διαδικασιών και τροπολογιών που δρομολογούνται από μέλη του Κοινοβουλίου, συχνά παρακάμπτοντας τις τυποποιημένες εκτιμήσεις επιπτώσεων και τις διαβουλεύσεις με τους συμφεροντούχους, συμβάλλει στην κανονιστική αστάθεια. Μολονότι έχει θεσπιστεί επίσημα ένα πλαίσιο για τη βελτίωση της νομοθεσίας, εφαρμόζεται σε μεγάλο βαθμό με τυπολατρικό τρόπο και όχι με συνέπεια, γεγονός που περιορίζει την αποτελεσματικότητά του όσον αφορά τη βελτίωση της ποιότητας και της προβλεψιμότητας της νομοθεσίας. Ως εκ τούτου, οι διαβουλεύσεις με τους συμφεροντούχους και οι εκτιμήσεις επιπτώσεων δεν ενσωματώνονται επαρκώς στη νομοθετική διαδικασία και τα πρόσφατα μέτρα, συμπεριλαμβανομένων εκείνων στο πλαίσιο του ΣΑΑ, έχουν αποφέρει μόνο οριακές βελτιώσεις. Ταυτόχρονα, ο διοικητικός φόρτος παραμένει υψηλός, καθώς οι πολύπλοκες διαδικασίες και οι απαιτήσεις συμμόρφωσης εξακολουθούν να παρεμποδίζουν την επιχειρηματική δραστηριότητα. Τέλος, στη Σλοβακία εξακολουθούν να υπάρχουν κανονιστικά και διοικητικά εμπόδια στην ενιαία αγορά, τα οποία επηρεάζουν τη διασυνοριακή παροχή υπηρεσιών και την ελευθερία εγκατάστασης, ιδίως μέσω κατακερματισμένων απαγορεύσεων οδήγησης και περιοριστικών κανόνων για το λιανικό εμπόριο.

([18]) Κανονισμός (ΕΕ) 2025/1914 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Σεπτεμβρίου 2025, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/1058 και (ΕΕ) 2021/1056 όσον αφορά ειδικά μέτρα για την αντιμετώπιση στρατηγικών προκλήσεων στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης.

(28) Ο κατακερματισμός των δομών τοπικής διακυβέρνησης εξακολουθεί να υπονομεύει την παροχή ποιοτικών δημόσιων υπηρεσιών. Ο μεγάλος αριθμός μικρών δήμων, συχνά με περιορισμένη διοικητική ικανότητα και ανεπαρκή χρηματοδότηση σε σχέση με τις αρμοδιότητές τους, περιορίζει τον αποτελεσματικό επενδυτικό σχεδιασμό και την απορρόφηση των κονδυλίων της ΕΕ. Παρότι έχει σημειωθεί κάποια πρόοδος όσον αφορά τη βελτίωση του στρατηγικού συντονισμού σε κεντρικό επίπεδο και τη συγκέντρωση διοικητικών ικανοτήτων σε τοπικό επίπεδο μέσω της πιλοτικής λειτουργίας κοινών κέντρων παροχής υπηρεσιών, η διαδημοτική συνεργασία παραμένει περιορισμένη και δεν έχει δρομολογηθεί ακόμη μια συνολική μεταρρύθμιση της τοπικής διακυβέρνησης.

(29) Η διαφάνεια και ο ανταγωνισμός στις δημόσιες συμβάσεις έχουν αποδυναμωθεί από τις πρόσφατες νομοθετικές αλλαγές. Η αύξηση των κατώτατων ορίων προκήρυξης και η απλούστευση των διαδικασιών έχουν μειώσει τον διοικητικό φόρτο, αλλά έχουν επίσης αυξήσει τους κινδύνους για τον ανταγωνισμό και τη διαφάνεια, ιδίως για τις συμβάσεις με αξία χαμηλότερη από τα κατώτατα όρια. Οι διαδικασίες σύναψης συμβάσεων παραμένουν χρονοβόρες, ενώ εξακολουθεί να επικρατεί κατά κράτος η χρήση κριτηρίων ανάθεσης βάσει της χαμηλότερης τιμής, γεγονός που περιορίζει την υιοθέτηση παραμέτρων που σχετίζονται με την ποιότητα και με το κόστος του κύκλου ζωής. Η διασφάλιση αποτελεσματικής εποπτείας και η ενίσχυση του ρόλου των αρμόδιων αρχών στη διασφάλιση του ανταγωνισμού και της διαφάνειας είναι ουσιαστικής σημασίας για τη βελτίωση της αποδοτικότητας των δημόσιων δαπανών και τη στήριξη της χρηστής διακυβέρνησης.

(30) Εξακολουθούν να υπάρχουν ανησυχίες σχετικά με το δικαστικό σύστημα και το πλαίσιο για την καταπολέμηση της διαφθοράς, ενώ η ικανότητα εντοπισμού, διερεύνησης και δίωξης της διαφθοράς υψηλού επιπέδου έχει επιδεινωθεί περαιτέρω. Η αντίληψη και η αναφερόμενη εμπειρία όσον αφορά τη διαφθορά κατά την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας στη Σλοβακία παραμένουν πολύ υψηλές. Οι κίνδυνοι που εντοπίστηκαν το 2024 και το 2025 λόγω της διάλυσης εξειδικευμένων υπηρεσιών καταπολέμησης της διαφθοράς (της Ειδικής Εισαγγελίας και της Εθνικής Υπηρεσίας Δίωξης του Εγκλήματος) και της μεταρρύθμισης του ποινικού δικαίου, η οποία συντόμευσε τις προθεσμίες παραγραφής και μείωσε τις ποινές για ποινικά αδικήματα διαφθοράς, συνέχισαν να εκδηλώνονται. Αυτή η κατάσταση συνδυάζεται με την άσκηση της εξουσίας του γενικού εισαγγελέα να ακυρώνει τελεσίδικες αποφάσεις κατώτερων εισαγγελέων και των αρχών επιβολής του νόμου κατά το προδικαστικό στάδιο. Μετά την αναδιοργάνωση της αστυνομίας και των εισαγγελικών αρχών, ο αριθμός των υποθέσεων διαφθοράς που εντοπίστηκαν και διώχθηκαν μειώθηκε απότομα. Τα μειωμένα επίπεδα κυρώσεων για αδικήματα διαφθοράς και η συντόμευση της περιόδου για την προσαγωγή των δραστών στη δικαιοσύνη είχαν ανεπανόρθωτες επιπτώσεις σε αρκετές προβεβλημένες υποθέσεις διαφθοράς. Τον Δεκέμβριο του 2025, η απόπειρα διάλυσης της υπηρεσίας προστασίας πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος προκάλεσε πρόσθετες ανησυχίες σχετικά με το πλαίσιο για την καταπολέμηση της διαφθοράς και οι δυνητικοί πληροφοριοδότες δημοσίου συμφέροντος φοβούνται να υποβάλουν πληροφορίες σχετικά με τη διαφθορά υψηλού επιπέδου. Συνολικά, οι εξελίξεις αυτές ανέδειξαν περαιτέρω την έλλειψη ενός ισχυρού πλαισίου για την καταπολέμηση της διαφθοράς. Το επί του παρόντος ισχύον πλαίσιο ευνοεί τις αθέμιτες παρεμβάσεις. Απαιτούνται σημαντικές προσπάθειες για την αντιμετώπιση των ελλείψεων που εντοπίστηκαν όσον αφορά την ανεπαρκή εξειδίκευση των αρμόδιων αρχών.

(31) Στο δικαστικό σύστημα, η μεταρρύθμιση του δικαστικού χάρτη τέθηκε σε εφαρμογή και βρίσκεται υπό αξιολόγηση. Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν ανησυχίες σχετικά με τις ακόμη ανεπαρκείς εγγυήσεις για την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης, ιδίως όσον αφορά τα μέλη του Δικαστικού Συμβουλίου των οποίων οι εξουσίες αυξήθηκαν περαιτέρω, για παράδειγμα στις πειθαρχικές διαδικασίες, μολονότι η κυβέρνηση έλαβε πρόσφατα πρωτοβουλίες για την παύση καθηκόντων τους. Οι εξελίξεις αυτές ενέχουν άμεσους κινδύνους για το επιχειρηματικό και κανονιστικό περιβάλλον της Σλοβακίας.

(32) Η Σλοβακία έχει σημειώσει πρόοδο όσον αφορά τις ψηφιακές υποδομές τόσο σε αστικές όσο και σε αγροτικές περιοχές, καθώς οι ιδιωτικοί φορείς εκμετάλλευσης τηλεπικοινωνιών επενδύουν σε δίκτυα gigabit και 5G. Ωστόσο, η σχετικά ανεπαρκής κάλυψη στις αγροτικές περιοχές, όπου οι δημόσιες δαπάνες είναι περιορισμένες, απαιτεί περαιτέρω προσπάθειες. Τα νομοθετικά μέτρα που θεσπίστηκαν το 2025, συμπεριλαμβανομένου του νόμου περί κατασκευής και της πράξης για τις υποδομές gigabit, αναμένεται να στηρίξουν την ανάπτυξη ψηφιακών υποδομών, όμως εξακολουθούν να υπάρχουν ορισμένες κανονιστικές προκλήσεις. Η αργή υιοθέτηση των ψηφιακών τεχνολογιών στη Σλοβακία συνεχίζει να παρεμποδίζει την ανταγωνιστικότητα και την ανάπτυξη, καθώς μόνο το 57 % των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (στο εξής: ΜΜΕ) πέτυχε τουλάχιστον βασικό επίπεδο ψηφιακής έντασης το 2025, έναντι του μέσου όρου της ΕΕ που είναι 71 %. Η έλλειψη επαρκών ψηφιακών δεξιοτήτων και ευκαιριών αναβάθμισης των δεξιοτήτων των εργαζομένων και οι δυσκολίες στην προσέλκυση ειδικών ΤΠΕ αποτελούν σημαντικές προκλήσεις για τις επιχειρήσεις. Παρά τις συνεχιζόμενες προσπάθειες, ο κατακερματισμός, η έλλειψη εστίασης στην εμπειρία των χρηστών και η αργή παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης αποδυναμώνουν την αξιοπιστία των μεταρρυθμίσεων, γεγονός που υπογραμμίζει την ανάγκη για βελτιωμένη διακυβέρνηση των δεδομένων, διαλειτουργικότητα και περαιτέρω ενοποίηση των υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.

(33) Η Σλοβακία, η οποία ταξινομήθηκε ως «αναδυόμενος φορέας καινοτομίας» το 2025, κατέγραψε αυξανόμενη απόκλιση μεταξύ των επιδόσεών της και του μέσου όρου της ΕΕ. Οι δαπάνες του δημόσιου τομέα για Ε&Α μειώθηκαν από 0,45 % το 2023 σε 0,39 % το 2024, ποσοστό που είναι σημαντικά κατώτερο από τον μέσο όρο της ΕΕ. Το 2023 η κυβέρνηση δεσμεύτηκε να διατηρήσει πορεία ετήσιας αύξησης των δημόσιων δαπανών για Ε&Α, οι οποίες αναμένεται να ανέλθουν στο 0,67 % του ΑΕΠ έως το 2030. Η πορεία αυτή πρέπει να διατηρηθεί για να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα της Σλοβακίας, σε συνδυασμό με περαιτέρω τόνωση των ιδιωτικών επενδύσεων στην Ε&Α, οι οποίες παραμένουν εξαιρετικά χαμηλές.

(34) Το σλοβακικό περιβάλλον έρευνας και καινοτομίας (στο εξής: Ε&Κ) παραμένει κατακερματισμένο, ενώ έχει σημειωθεί περιορισμένη πρόοδος όσον αφορά τη βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των επιχειρήσεων και του τομέα της έρευνας. Το οικοσύστημα Ε&Κ στερείται προβλεψιμότητας λόγω του ανεπαρκώς ανεπτυγμένου θεσμικού πλαισίου χωρίς σαφώς ανατεθείσες αρμοδιότητες. Η προώθηση πρακτικών που αναπτύσσονται στο πλαίσιο του ΣΑΑ και συνδέονται με τη διενέργεια διεθνών αξιολογήσεων για τη χορήγηση επιχορηγήσεων και τη μεταφορά γνώσεων θα συμβάλουν καθοριστικά στην ποιότητα των ερευνητικών αποτελεσμάτων και θα αυξήσουν την πιθανότητα επιτυχούς εμπορικής αξιοποίησής τους. Προκειμένου να δοθούν περαιτέρω κίνητρα για τη συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων και του ακαδημαϊκού τομέα, και ιδίως για τη μεταφορά τεχνολογίας, θα ήταν επωφελές για τη Σλοβακία να ακολουθήσει τις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές σχετικά με την κυριότητα των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας που παράγονται στα πανεπιστήμια.

(35) Οι ευκαιρίες για τις ΜΜΕ να επενδύσουν στην Ε&Α είναι περιορισμένες, δεδομένου ότι το ισχύον καθεστώς φορολογικών κινήτρων για την Ε&Α είναι μεροληπτικό υπέρ των μεγαλύτερων επιχειρήσεων. Η βελτίωση των καθεστώτων παροχής κινήτρων για την Ε&Α και ο προσανατολισμός των πολιτικών Ε&Α περισσότερο προς τις ΜΜΕ θα μπορούσαν να ενισχύσουν το αναπτυξιακό δυναμικό της Σλοβακίας.

(36) Η οικονομία της Σλοβακίας, συμπεριλαμβανομένου του μεγάλου και ενεργοβόρου βιομηχανικού τομέα της, εξακολουθεί να αντιμετωπίζει προκλήσεις ανταγωνιστικότητας εν μέσω προσπαθειών εκσυγχρονισμού και επίτευξης των κλιματικών στόχων. Η βιομηχανία εξακολουθεί να είναι ένας μεγάλος τομέας όσον αφορά την κατανάλωση ενέργειας και την ένταση άνθρακα, αν και αμφότερες έχουν μειωθεί τα τελευταία χρόνια λόγω της βελτίωσης της αποδοτικότητας και των διαρθρωτικών αλλαγών. Οι υψηλές τιμές της ενέργειας εξακολουθούν να αποτελούν σημαντικό πρόβλημα για τις επιχειρήσεις, γεγονός που αντικατοπτρίζει διαρθρωτικά ζητήματα. Για να επιτευχθεί οικονομικά αποδοτική μετάβαση στην απανθρακοποίηση, με παράλληλη διατήρηση της βιομηχανικής ανταγωνιστικότητας, η Σλοβακία πρέπει να συνεχίσει να επενδύει στην ενεργειακή απόδοση και να προωθήσει τον εξηλεκτρισμό των βιομηχανικών διαδικασιών. Αυτός ο στόχος θα μπορούσε επίσης να ενθαρρυνθεί μέσω μέτρων για τη βελτίωση του λόγου της τιμής της ηλεκτρικής ενέργειας προς την τιμή του φυσικού αερίου. Το δυναμικό της εγχώριας μεταποίησης στην παραγωγή τεχνολογιών παραγωγής μηδενικών καθαρών εκπομπών εξακολουθεί να μην αξιοποιείται επαρκώς. Η ενσωμάτωση αναδυόμενων βιομηχανικών τομέων στις αξιακές αλυσίδες της ΕΕ και η πρόοδος προς προϊόντα που βασίζονται περισσότερο στην καινοτομία εξακολουθούν να αποτελούν καίρια ευκαιρία για τη σλοβακική οικονομία.

(37) Παρά την προσπάθεια της Σλοβακίας να διαφοροποιήσει τον εφοδιασμό με φυσικό αέριο και να μειώσει τη ζήτηση, η εξάρτηση από τα ρωσικά ορυκτά καύσιμα παραμένει σημαντική, γεγονός που εκθέτει τη χώρα σε εξωτερικούς κινδύνους. Το 2025 πάνω από το 50 % του φυσικού αερίου και πάνω από το 80 % του αργού πετρελαίου ήταν ρωσικής προέλευσης. Το μερίδιο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο μείγμα ηλεκτρικής ενέργειας της Σλοβακίας ήταν γενικά μεταξύ των χαμηλότερων στην ΕΕ το 2025, ενώ το δυναμικό αιολικής ενέργειας της χώρας παραμένει αναξιοποίητο. Η απανθρακοποίηση της Σλοβακίας εξαρτάται κυρίως από την πυρηνική ενέργεια, μετά τη σταδιακή κατάργηση του άνθρακα το 2023. Οι μέσες τιμές ηλεκτρικής ενέργειας εξακολουθούν να επηρεάζονται σημαντικά από το ακριβό φυσικό αέριο. Η μείωση του μεριδίου του φυσικού αερίου στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας θα μπορούσε να συμβάλει στη σταθεροποίηση του συστήματος ηλεκτρικής ενέργειας της Σλοβακίας, παρέχοντας πιο προσιτές τιμές ηλεκτρικής ενέργειας και στηρίζοντας την ανταγωνιστικότητα. Η Σλοβακία, στο πλαίσιο του οικείου ΣΑΑ, έχει λάβει μέτρα για την επιτάχυνση της αξιοποίησης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και τη βελτίωση του νομοθετικού πλαισίου, αλλά η ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας εξακολουθεί να εξελίσσεται με πολύ αργούς ρυθμούς. Η έλλειψη μακροπρόθεσμης βεβαιότητας για τους επενδυτές στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας εξακολουθεί να αποτελεί βασικό διαρθρωτικό εμπόδιο για την ανάπτυξη νέων έργων. Ειδικότερα, η επέκταση της χρήσης δημοπρασιών ηλεκτρικής ενέργειας και η επέκταση των μακροπρόθεσμων συμβάσεων θα μπορούσαν να στηρίξουν την ανάπτυξη μεγαλύτερων έργων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ανοίγοντας παράλληλα νέες λύσεις απανθρακοποίησης για τις ενεργοβόρες βιομηχανίες.

(38) Προκειμένου να καλυφθούν οι αυξημένες ανάγκες εξηλεκτρισμού της βιομηχανίας και βιώσιμης κινητικότητας, απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για την επιτάχυνση των νέων επενδύσεων στο δίκτυο και την αύξηση της δυναμικότητάς του. Η προώθηση της απανθρακοποίησης του τομέα θέρμανσης και ψύξης μέσω της ευρύτερης χρήσης ανανεώσιμων λύσεων θα συμβάλει στην επίτευξη των κλιματικών στόχων και σε πιο προσιτές τιμές ενέργειας. Εκτός από την προώθηση του εξηλεκτρισμού, η μετάβαση της θέρμανσης σε μια οικονομία χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών θα μπορούσε να ενισχυθεί με την επέκταση των γεωθερμικών λύσεων, δεδομένου ότι η Σλοβακία διαθέτει ευνοϊκές γεωλογικές συνθήκες σε ορισμένες τοποθεσίες.

(39) Η πολύ χαμηλή διείσδυση της κινητικότητας μηδενικών εκπομπών στη Σλοβακία καταδεικνύεται από ένα από τα χαμηλότερα ποσοστά νέων ταξινομήσεων οχημάτων μηδενικών εκπομπών στην ΕΕ, αλλά και από την καθυστερημένη ανάπτυξη υποδομών φόρτισης και ανεφοδιασμού μηδενικών εκπομπών. Μολονότι η Σλοβακία έχει εγκρίνει ορισμένες μεταρρυθμίσεις στο πλαίσιο του ΣΑΑ, δεν έχουν εφαρμοστεί ακόμη κίνητρα για τη στήριξη της χρήσης οχημάτων και της ανάπτυξης υποδομών μηδενικών εκπομπών. Η ανάπτυξη των κινήτρων που περιγράφονται στο σχέδιο δράσης για την ηλεκτροκίνηση είναι καθοριστικής σημασίας προκειμένου να μπορέσει ο ιδιωτικός τομέας να πραγματοποιήσει σημαντικές περαιτέρω επενδύσεις. Ομοίως, η σλοβακική υποδομή σιδηροδρομικών μεταφορών εκσυγχρονίζεται με αργούς ρυθμούς, με αποτέλεσμα να περιορίζεται η ελκυστικότητά της τόσο για επιβατική όσο και για εμπορική χρήση. Επιπλέον, η Σλοβακία δεν διαθέτει κεντρική προσέγγιση όσον αφορά τη μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση για την κατασκευή και την ανακαίνιση των εθνικών υποδομών μεταφορών. Αυτή η κατάσταση θα μπορούσε να βελτιωθεί μέσω σταθερών και προβλέψιμων εθνικών δημοσιονομικών συνεισφορών στην ανάπτυξη και τη συντήρηση των υποδομών μεταφορών, οι οποίες θα χρησιμοποιούνται παράλληλα με την ευρωπαϊκή χρηματοδότηση και τη χρηματοδότηση από τον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα. Επιπλέον, τα προεπενδυτικά στάδια στις υποδομές μεταφορών πρέπει να εξορθολογιστούν περαιτέρω, ώστε να επιταχυνθεί η ανάπτυξη και η συντήρηση των υποδομών. Επιπλέον, η έλλειψη επαρκών επιλογών μεταφοράς στη Σλοβακία, ιδίως στις αγροτικές περιοχές, συχνά περιορίζει την κινητικότητα και την πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες για τα πληττόμενα νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος. Ειδικότερα, η συνδεσιμότητα των δημόσιων μεταφορών υστερεί, ενώ υστερεί και η ανάπτυξη επιλογών ενεργητικής κινητικότητας, μέτρων κατά παραγγελία μεταφορών και κοινωνικών ταξί για τα νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος στις περιφέρειες που πλήττονται περισσότερο, όπως για παράδειγμα στην κεντρική και ανατολική Σλοβακία.

(40) Παρότι το σχέδιο προσαρμογής της Σλοβακίας στην κλιματική αλλαγή έχει τεθεί σε εφαρμογή, η υλοποίηση των πολιτικών ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή υστερεί λόγω έλλειψης θεσμικής ετοιμότητας, χαμηλής ευαισθητοποίησης σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και ανεπαρκούς βαθμού διυπουργικής συνεργασίας. Η ποιότητα και η διαχείριση των υδάτων εξακολουθούν να επιδεινώνονται, μεταξύ άλλων και λόγω των υδρομορφολογικών εναλλαγών και της μόλυνσης από φυτοφάρμακα, γεγονός που επηρεάζει την παραγωγικότητα της βιομηχανίας και της γεωργίας, καθώς και την ανθρώπινη υγεία. Μολονότι έχει σημειωθεί κάποια πρόοδος όσον αφορά την ανακύκλωση των απορριμμάτων συσκευασίας, η Σλοβακία εξακολουθεί να διατρέχει τον κίνδυνο να μην επιτύχει τους στόχους για τα αστικά απόβλητα και τα απορρίμματα συσκευασίας, καθώς και τον στόχο της για το 2035 όσον αφορά την υγειονομική ταφή των αστικών αποβλήτων. Η παραγωγικότητα της γεωργίας, της δασοκομίας και των κλάδων που σχετίζονται με τα ύδατα επηρεάζεται επίσης από την υποβάθμιση των οικοσυστημάτων, γεγονός που έχει σημαντικές οικονομικές επιπτώσεις. Αυτό το φαινόμενο οφείλεται κυρίως σε πιέσεις όπως η μη βιώσιμη δασοκομία και γεωργία, η ανάπτυξη υποδομών και τα χωροκατακτητικά είδη.

(41) Λαμβάνοντας υπόψη τον καίριο ρόλο του ανθρώπινου κεφαλαίου στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της στρατηγικής αυτονομίας της Ένωσης, το 2026 το Συμβούλιο συνέστησε στα κράτη μέλη να λάβουν μέτρα για την επείγουσα αντιμετώπιση των διαρθρωτικών προκλήσεων που σχετίζονται με το ανθρώπινο κεφάλαιο στους τομείς των δεξιοτήτων, της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, και οι οποίες παρεμποδίζουν την ανταγωνιστικότητα. Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2026 που απευθύνονται στη Σλοβακία μπορούν να συμβάλουν στην εφαρμογή της σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με το ανθρώπινο κεφάλαιο στην Ένωση.

(42) Η υψηλή μακροχρόνια ανεργία των υποεκπροσωπούμενων ομάδων, ιδίως των Ρομά, των εργαζομένων χαμηλής ειδίκευσης και των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας, εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση, καθώς επιδεινώνει τις ελλείψεις δεξιοτήτων και τις περιφερειακές ανισότητες. Ωστόσο, ενώ η κατάσταση είναι χειρότερη στις ανατολικές περιφέρειες της χώρας, οι επενδύσεις σε πολιτικές που βοηθούν τις ευπαθείς ομάδες ατόμων να βρουν ή να διατηρήσουν απασχόληση παραμένουν χαμηλές. Η συμμετοχή στην αγορά εργασίας, ιδίως για τις γυναίκες, παρεμποδίζεται από την ανεπαρκή διαθεσιμότητα και χρήση οικονομικά προσιτών υπηρεσιών προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας υψηλής ποιότητας, ιδίως για παιδιά ηλικίας κάτω των 3 ετών, ενώ οι ανισότητες πλήττουν τις μειονεκτούσες ομάδες. Επίσης, οι ευέλικτες ρυθμίσεις εργασίας, όπως οι ευκαιρίες μερικής απασχόλησης και τηλεργασίας, παραμένουν πολύ περιορισμένες.

(43) Η Σλοβακία αντιμετωπίζει επίμονες προκλήσεις στο οικείο σύστημα εκπαίδευσης και δεξιοτήτων, οι οποίες περιορίζουν τη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη και τα αποτελέσματα στην αγορά εργασίας. Περιορισμένη πρόοδος έχει σημειωθεί στην ενίσχυση των βασικών δεξιοτήτων, ιδίως μεταξύ των μειονεκτούντων εκπαιδευομένων, συμπεριλαμβανομένων των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων Ρομά. Με τις πρόσφατες νομοθετικές μεταρρυθμίσεις θεσπίστηκαν μέτρα που αποσκοπούν στη βελτίωση του μαθηματικού γραμματισμού και στην ενίσχυση των θεμελιωδών ικανοτήτων. Υψηλό ποσοστό μαθητών και μαθητριών δεν διαθέτει ελάχιστο επίπεδο επάρκειας σε βασικά μαθήματα, με αποτελέσματα κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ. Οι συχνές απουσίες και η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου, ιδίως στις αγροτικές περιοχές, αποδυναμώνουν περαιτέρω τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα. Παρά τις εν εξελίξει μεταρρυθμίσεις, η πρόσβαση σε μέτρα στήριξης παραμένει ανεπαρκής, ιδίως για τους μαθητές και τις μαθήτριες με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, γεγονός που εμποδίζει την ισότιμη και συμπεριληπτική πρόσβαση σε ποιοτική εκπαίδευση.

(44) Εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές ελλείψεις δεξιοτήτων, οι οποίες επηρεάζουν πάνω από τις μισές επιχειρήσεις και αντικατοπτρίζουν την αναντιστοιχία μεταξύ των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού και των αναγκών της αγοράς εργασίας. Μολονότι έχει σημειωθεί κάποια πρόοδος στην εκπαίδευση ενηλίκων, η συμμετοχή παραμένει χαμηλή, ιδίως μεταξύ των εργαζομένων χαμηλής ειδίκευσης. Η συμμετοχή στη μάθηση στον χώρο εργασίας παραμένει κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ, ενώ εξακολουθούν να υπάρχουν ελλείψεις βασικών ψηφιακών δεξιοτήτων και χαμηλή συμμετοχή των γυναικών στους τομείς STEM. Έχουν εγκριθεί μέτρα για τη μεταρρύθμιση της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και την ενίσχυση των διαδρομών STEM μέσω της βελτίωσης του μαθηματικού γραμματισμού στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για να κλιμακωθεί η επανειδίκευση και η αναβάθμιση δεξιοτήτων, να ενισχυθεί η κατάρτιση των εκπαιδευτικών, να βελτιωθεί η εφαρμογή μεταρρυθμίσεων στα προγράμματα σπουδών και να αυξηθούν οι εγγραφές στους τομείς STEM, μεταξύ άλλων μέσω μετασχηματισμού των δευτεροβάθμιων βιομηχανικών σχολών σε εξειδικευμένα ιδρύματα προσανατολισμένα στους τομείς STEM και στενότερης συνεργασίας με εργοδότες και ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Ταυτόχρονα, το χαμηλό ποσοστό ολοκλήρωσης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, οι υψηλές εκροές φοιτητών και φοιτητριών και τα χαμηλά ποσοστά επιστροφής, ιδίως σε τομείς υψηλής ζήτησης, επηρεάζουν αρνητικά τη διαθεσιμότητα ειδικευμένου εργατικού δυναμικού. Στο πλαίσιο αυτό, η ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στην αγορά εργασίας παραμένει περιορισμένη και κατακερματισμένη, ενώ δεν υπάρχει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο που να στηρίζει τη μακροπρόθεσμη ένταξή τους. Η ενίσχυση της διατήρησης και της προσέλκυσης ειδικευμένων επαγγελματιών θα μπορούσε να συμβάλει στην αντιμετώπιση των ελλείψεων εργατικού δυναμικού και στη στήριξη της οικονομικής ανταγωνιστικότητας.

(45) Η ανθεκτικότητα του συστήματος υγειονομικής περίθαλψης της Σλοβακίας εξακολουθεί να υφίσταται σημαντική πίεση λόγω της έλλειψης και της γήρανσης των επαγγελματιών του τομέα της υγείας. Τα επίπεδα στελέχωσης είναι χαμηλότερα από τον μέσο όρο της ΕΕ, καθώς υπάρχει έλλειψη γενικών ιατρών σε ποσοστό 21 %, ενώ σχεδόν το ένα τέταρτο των νοσηλευτών πλησιάζουν τη συνταξιοδότηση. Παρά τις πρόσφατες μισθολογικές αυξήσεις για ορισμένα μέλη του ιατρικού προσωπικού, εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις όσον αφορά τη διατήρησή του εν λόγω προσωπικού, οι οποίες τροφοδοτούνται από τις κακές συνθήκες εργασίας, το χαμηλό ενδιαφέρον για σταδιοδρομίες στον τομέα της πρωτοβάθμιας περίθαλψης και τη μετανάστευση προς το εξωτερικό. Οι προσπάθειες για την αντιμετώπιση των ελλείψεων εργατικού δυναμικού και υποδομών παραμένουν ανεπαρκείς, καθώς η προληπτική περίθαλψη έλαβε μόλις το 2,7 % των δαπανών για την υγεία το 2023, ποσοστό που είναι πολύ χαμηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ. Παρά τις κλινικές που χρηματοδοτούνται από το ΣΑΑ και την επέκταση του προσυμπτωματικού ελέγχου, τα μέτρα αυτά δεν έχουν ακόμη βελτιώσει σημαντικά την πρόσβαση ή την ισότητα. Το επίμονο χρέος και οι μεγάλες καθυστερήσεις πληρωμών στα μεγάλα κρατικά νοσοκομεία αντικατοπτρίζουν την αναποτελεσματικότητα του συστήματος, σε συνδυασμό με το υψηλό άμεσο κόστος για τους ασθενείς. Το ΣΑΑ έχει συμβάλει σε ορισμένες βελτιώσεις στον συντονισμό των υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης. Ωστόσο, απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για την ενίσχυση της πρωτοβάθμιας περίθαλψης και της προληπτικής φροντίδας, ιδίως για τα ευάλωτα άτομα, την εξασφάλιση του εφοδιασμού με ιατρικά προϊόντα κρίσιμης σημασίας και τη διασφάλιση μακροπρόθεσμης δημοσιονομικής βιωσιμότητας.

(46) Οι υπηρεσίες μακροχρόνιας φροντίδας εξακολουθούν να υποχρηματοδοτούνται και παραμένουν μάλλον περιορισμένες, ιδίως για τις ευπαθείς ομάδες. Λόγω της γήρανσης του πληθυσμού, οι δημόσιες δαπάνες για τη μακροχρόνια φροντίδα προβλέπεται να αυξηθούν τόσο μεσοπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα. Οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού και οι περιφερειακές ανισότητες περιορίζουν την παροχή υπηρεσιών, ιδίως στις αγροτικές περιοχές και στις ανατολικές περιφέρειες της Σλοβακίας. Παρά ορισμένες αρχικές μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις που θεσπίστηκαν στο πλαίσιο του ΣΑΑ, η πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή και ποιοτική μακροχρόνια φροντίδα παραμένει άνιση μεταξύ των περιφερειών, ενώ οι υπηρεσίες σε επίπεδο κοινότητας εξακολουθούν να μην έχουν αναπτυχθεί επαρκώς.

(47) Δεδομένης της στενής διασύνδεσης των οικονομιών των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ και της συλλογικής συνεισφοράς τους στη λειτουργία της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, το 2026 το Συμβούλιο συνέστησε στα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ να λάβουν μέτρα, μεταξύ άλλων μέσω των οικείων ΣΑΑ, για να εφαρμόσουν τη σύσταση του 2026 σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ. Για τη Σλοβακία, η σύσταση 1 συμβάλλει στην εφαρμογή της πρώτης, της δεύτερης, της τρίτης και της πέμπτης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ, η σύσταση 2 συμβάλλει στην εφαρμογή της τέταρτης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ, η σύσταση 3 συμβάλλει στην εφαρμογή της όγδοης και της ένατης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ, οι συστάσεις 4 και 5 συμβάλλουν στην εφαρμογή της έβδομης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ και η σύσταση 6 συμβάλλει στην εφαρμογή της πέμπτης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ.

(48) Υπό το πρίσμα της εμπεριστατωμένης επισκόπησης της Επιτροπής και των συμπερασμάτων της σχετικά με την ύπαρξη ανισορροπιών, οι συστάσεις βάσει του άρθρου 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 αποτυπώνονται στις συστάσεις 1, 2, 3 και 5. Οι πολιτικές που αναφέρονται στη σύσταση 1 συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των ευπαθειών που συνδέονται με τη στεγαστική αγορά και το χρέος των νοικοκυριών. Οι πολιτικές που αναφέρονται στις συστάσεις 1, 2 και 5 συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των ευπαθειών που συνδέονται με το εξωτερικό ισοζύγιο και το ισοζύγιο της κυβέρνησης. Οι πολιτικές που αναφέρονται στις συστάσεις 1, 3 και 5 συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των ευπαθειών που συνδέονται με την ανταγωνιστικότητα. Οι συστάσεις (1), (2), (3) και (5) συμβάλλουν τόσο στην αντιμετώπιση των ανισορροπιών όσο και στην εφαρμογή της σύστασης του 2026 σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ, σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 47,

ΣΥΝΙΣΤΑ στη Σλοβακία να λάβει μέτρα το 2026 και το 2027 προκειμένου:

1. Να συνεχίσει να τηρεί τους μέγιστους ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών που συνέστησε το Συμβούλιο στις 21 Ιανουαρίου 2025, προκειμένου να τερματιστεί η κατάσταση υπερβολικού ελλείμματος, αξιοποιώντας παράλληλα την ευελιξία βάσει της εθνικής ρήτρας διαφυγής για υψηλότερες αμυντικές δαπάνες που ενεργοποιήθηκε από το Συμβούλιο. Να ενισχύσει τις συνολικές δαπάνες και την ετοιμότητα στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας, διασφαλίζοντας παράλληλα τη βιωσιμότητα του χρέους και την αποδοτικότητα των δαπανών, καθώς και προσαρμόζοντας σταδιακά τον προϋπολογισμό ώστε να διατηρηθεί διαρθρωτικά υψηλότερο επίπεδο αμυντικών δαπανών. Να διασφαλίσει ότι τα μέτρα που λαμβάνονται για τον μετριασμό των επιπτώσεων της αύξησης των τιμών της ενέργειας είναι προσωρινά, στοχεύουν στην προστασία των ευάλωτων νοικοκυριών ή στην κάλυψη των αναγκών των ενεργοβόρων επιχειρήσεων, διατηρούν τα κίνητρα για εξοικονόμηση ενέργειας και ότι το δημοσιονομικό τους κόστος είναι συμβατό με τις δεσμεύσεις βάσει του δημοσιονομικού πλαισίου της ΕΕ. Να καταστήσει το μείγμα φόρων αποδοτικότερο, μεταξύ άλλων μειώνοντας τα αντικίνητρα στην αγορά εργασίας και αξιοποιώντας καλύτερα την περιβαλλοντική φορολογία και την περιοδική φορολογία ακίνητης περιουσίας. Να απλουστεύσει το φορολογικό σύστημα και να βελτιώσει την αποδοτικότητα των δαπανών, μεταξύ άλλων ευθυγραμμίζοντας την επανεξέταση των δαπανών με τη διαδικασία του προϋπολογισμού. Να συνεχίσει να ενισχύει τη φορολογική συμμόρφωση, μεταξύ άλλων ψηφιοποιώντας περαιτέρω τη φορολογική διοίκηση. Να διατηρήσει τα τιμολογιακά κίνητρα για την εξοικονόμηση ενέργειας και να καταστήσει καλύτερα στοχευμένες τις κοινωνικές δαπάνες. Να επιταχύνει τις κατασκευές εξορθολογίζοντας τις διαδικασίες χωροταξικού σχεδιασμού και αδειοδότησης, να επεκτείνει την ιδιωτική αγορά μίσθωσης ακινήτων και να προωθήσει την οικονομικά προσιτή και κοινωνική στέγαση, συμπεριλαμβανομένης της παραμονής στη στέγαση για ευπαθείς ομάδες.

2. Να διασφαλίσει τη συνέχεια των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων που υλοποιούνται στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Να επιταχύνει τις προσπάθειες για την εφαρμογή των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής αξιοποιώντας, όπου ενδείκνυται, την ανακατανομή προς στρατηγικές προτεραιότητες και δυνατότητες ευελιξίας που συμφωνήθηκαν κατά την ενδιάμεση επανεξέταση του πλαισίου της πολιτικής συνοχής. Να αντιμετωπίσει τις μοναδικές κοινωνικοοικονομικές προκλήσεις και τις προκλήσεις στους τομείς της ασφάλειας και της πολιτικής ετοιμότητας που επηρεάζουν τις περιφέρειες στα εξωτερικά ανατολικά σύνορα της ΕΕ, στις οποίες περιλαμβάνεται και η ανάγκη για επενδύσεις σε υποδομές διπλής χρήσης.

3. Να βελτιώσει το επιχειρηματικό περιβάλλον διαμορφώνοντας ένα πιο προβλέψιμο κανονιστικό περιβάλλον και διασφαλίζοντας την ενσωμάτωση των εκτιμήσεων επιπτώσεων και των διαβουλεύσεων με τους συμφεροντούχους στη νομοθετική διαδικασία. Να αντιμετωπίσει τα εναπομένοντα εμπόδια στην παροχή υπηρεσιών. Να αντιμετωπίσει τον κατακερματισμό των δομών διακυβέρνησης, μεταξύ άλλων προετοιμάζοντας μια μεταρρύθμιση της τοπικής διακυβέρνησης. Να βελτιώσει την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και την εμπειρία των χρηστών αυτών των υπηρεσιών. Να διασφαλίσει τη διαφάνεια και τον ανταγωνισμό στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων. Να ενισχύσει το δικαστικό σύστημα, συμπεριλαμβανομένης της ανεξαρτησίας του, και να βελτιώσει την αποτελεσματικότητα του πλαισίου για την καταπολέμηση της διαφθοράς, μεταξύ άλλων διασφαλίζοντας επαρκείς, αυτόνομες και αποτελεσματικές έρευνες και διώξεις σε υποθέσεις διαφθοράς υψηλού επιπέδου, καθώς και επαρκή, εξειδικευμένη ικανότητα σε επίπεδο αστυνομικών και διωκτικών αρχών.

4. Να συνεχίσει να επεκτείνει τη συνδεσιμότητα gigabit, ιδίως σε υποεξυπηρετούμενες περιοχές. Να αυξήσει την υιοθέτηση ψηφιακών τεχνολογιών, ιδίως μεταξύ των ΜΜΕ, εξαλείφοντας τα εμπόδια στην ανάπτυξη των εν λόγω τεχνολογιών. Να βελτιώσει την πολιτική για την έρευνα και την καινοτομία συνεχίζοντας να αυξάνει τις δημόσιες επενδύσεις στην Ε&Α, εξορθολογίζοντας τη διακυβέρνηση, τη χρηματοδότηση και τα συστήματα αξιολόγησης της Ε&Κ, παρέχοντας κίνητρα για συνεργασία μεταξύ των επιχειρήσεων και του τομέα της έρευνας και αναθεωρώντας το καθεστώς φορολογικών κινήτρων για την Ε&Α με σκοπό την παροχή μεγαλύτερης στήριξης στις ΜΜΕ.

5. Να προωθήσει επενδύσεις για την προώθηση της βιομηχανικής ανταγωνιστικότητας, μεταξύ άλλων μέσω της παροχής κινήτρων για την απανθρακοποίηση και τον εξηλεκτρισμό, καθώς και για την προώθηση της οικονομικής διαφοροποίησης. Να επιταχύνει τη διαφοροποίηση του ενεργειακού εφοδιασμού για τη σταδιακή κατάργηση της εξάρτησης από ρωσικές πηγές. Να επιταχύνει την ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ιδίως της αιολικής ενέργειας, και να καταστήσει αποδοτικότερες τις διαδικασίες σύνδεσης με το δίκτυο. Να στηρίξει περαιτέρω επενδύσεις σε δίκτυα, ιδίως δίκτυα ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και στην απανθρακοποίηση του τομέα της θέρμανσης. Να στηρίξει την περαιτέρω ανάπτυξη της κινητικότητας μηδενικών εκπομπών, να μεταρρυθμίσει τη διαχείριση των επενδύσεων στον τομέα των μεταφορών και να εκσυγχρονίσει και να ενισχύσει τις επενδύσεις σε βιώσιμες υποδομές μεταφορών, ιδίως στο σιδηροδρομικό δίκτυο. Να ενισχύσει τη διαχείριση των αποβλήτων πόρων και την επαναχρησιμοποίηση των αστικών αποβλήτων και των απορριμμάτων συσκευασίας, καθώς και τη διατήρηση των φυσικών πόρων, και να αυξήσει την ανθεκτικότητα απέναντι στην κλιματική αλλαγή και την ανθεκτικότητα των υδάτων, μεταξύ άλλων ενσωματώνοντας λύσεις που βασίζονται στη φύση και οριστικοποιώντας την οριοθέτηση των εθνικών πάρκων.

6. Να ενισχύσει τη συμμετοχή των υποεκπροσωπούμενων ομάδων στην αγορά εργασίας, ιδίως σε περιφέρειες με υψηλή ανεργία, και να προωθήσει πιο ευέλικτες ρυθμίσεις εργασίας. Να αυξήσει τη διαθεσιμότητα οικονομικά προσιτής, υψηλής ποιότητας προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας για παιδιά ηλικίας κάτω των 3 ετών. Να διασφαλίσει ισότιμη και συμπεριληπτική πρόσβαση σε ποιοτική εκπαίδευση σε όλα τα επίπεδα, με έμφαση στη διδασκαλία βασικών δεξιοτήτων, μεταξύ άλλων για παιδιά από μειονεκτούντα περιβάλλοντα. Να αυξήσει τις ευκαιρίες επανειδίκευσης και αναβάθμισης των δεξιοτήτων των ενηλίκων, μεταξύ άλλων επενδύοντας στις ψηφιακές δεξιότητες και στην κατάρτιση των εκπαιδευτικών και αυξάνοντας την εγγραφή σε εκπαιδευτικά προγράμματα STEM. Να ενισχύσει τη διατήρηση και την προσέλκυση ειδικευμένων επαγγελματιών για την αντιμετώπιση των ελλείψεων εργατικού δυναμικού. Να βελτιώσει την παροχή πρωτοβάθμιας περίθαλψης και να επεκτείνει τα προληπτικά μέτρα υγειονομικής περίθαλψης. Να ενισχύσει την ανθεκτικότητα και τη δημοσιονομική βιωσιμότητα των συστημάτων υγείας και μακροχρόνιας φροντίδας και να διασφαλίσει οικονομικά προσιτή και ποιοτική μακροχρόνια φροντίδα, ιδίως με την περαιτέρω επέκταση υπηρεσιών σε επίπεδο κοινότητας.

Βρυξέλλες, 10 Ιουλίου 2026.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

S. HARRIS